

Handlingsdel

Vedlegg til Kommunedelplan for klima og energi 2021-2030
Vedtatt første gang i Bystyret 01.12.2021
(Sist revidert 09.11.2022)

Haugesund kommune

Hvorfor en handlingsdel

Plan- og bygningslovens § 11-2 sier at kommunedelplaner for temaer og virksomhetsområder skal ha en handlingsdel som angir hvordan planen skal følges opp de fire påfølgende år eller mer. Handlingsdelen skal revideres årlig.

Hensikten med handlingsdelen er å synliggjøre hvordan Haugesund kommune skal jobbe for å nå vårt klimamål i 2030 gjennom delmål, tiltak og virkemidler. Handlingsdelen er å anse som en verktøykasse for kommunens videre klimaarbeid og det skal hvert år vurderes hvorvidt det er behovet for oppdatering av mål, tiltak og virkemidler. I tillegg til årlig revidering av handlingsdel skal kommunen levere et eget årlig klimabudsjett. Klimabudsjettet skal integreres i kommunens vanlige budsjett og vise status på mål og tiltak og behovet for fremtidige investeringsbehov.

Oppsummering av utspillsmål

Hovedmål:

Kommunen skal fram mot 2030 kutte klimagassutslippene med minimum 55 prosent, sammenlignet med referanseåret 1990.

Klima- og energiplan 2021-2030 har som mål at kommunen frem mot 2030 skal kutte klimagassutslippene slik at de er 55 prosent lavere enn det de var 1990. Dette gjelder for egen virksomhet og kommunens geografiske område.

De nyeste tallene fra Miljødirektoratet viser at Haugesund i 2020 hadde et klimagassutslipp på 106,2 ktCO₂e. I 1990 var klimagassutslippet i Haugesund på 73,6 ktCO₂e. Et kutt på 55 prosent sammenlignet med 1990 betyr at Haugesund i 2030 maksimalt skal ha et klimagassutslipp tilsvarende 33,12 ktCO₂e, og at det i årene fremover må iverksettes klima- og energitiltak som reduserer utslipp med totalt 62,1 ktCO₂e innen 2030.

Sjøfart utgjør den klart største kilden til klimagassutslipp i Haugesund. Det er likevel aktiviteter knyttet til veg, vare- og tjenestekjøp samt bygg og anlegg som kommunen har størst potensial til å påvirke og redusere klimagassutslippene. Klima og energiplanen har derfor særlig fokus på disse utslippkildene. For å få til de nødvendige energi- og klimagasskuttene må mange tiltak gjennomføres, og Haugesund kommune må bruke alle tilgjengelige virkemidler, samt samarbeide med en rekke andre aktører i samfunnet. Det tar tid å se effekten av energi- og klimatiltak, og det må arbeides kontinuerlig for å klare kommunedelplanens mål og delmål. Det er viktig at vi øker innsatsen med å begrense eget klimagassutslipp. Kun med langsiktig og kontinuerlig arbeid vil Haugesund ha mulighet til å nå mål og delmål satt frem mot 2030.

Mål og tiltak

I arbeidet med klimaplanen er delmål og tiltak delt inn i fem ulike kategorier, dette skaper et bedre oversiktsbilde av dagens situasjon og viser tydelig hva som må arbeides med fremover mot 2030. De ulike delmålene kommer frem i planomtalen og tas også inn i tiltakslisten i dette kapittelet. Det vil kunne være behov for å revidere delmålene i årene som kommer, men det er viktig at det da er snakk om å styrke målene. Delmål, med tiltak, er å anse som nødvendige å gjennomføre dersom Haugesund kommune skal klare å overholde den fremskrevne utslippsreduksjonen frem mot 2030.

Forklaring av tabellene

Under hver kategori er det opplistet ulike delmål og tiltak. Ansvar for gjennomføring av de ulike tiltakene er i handlingsplanen fordelt på kommunedirektør eller en av de kommunale direktørene, i kolonnen «ansvar». Det er direktørens oppgave å fordele hvert enkelt tiltak på konkrete stillinger i kommunen. Progresjon/prosess skal følges opp av direktørene og rapporteres til miljøvernrådgivere kvartalsvis. I kolonne «frist» står fristen for når et tiltak skal være igangsatt eller fullført.

Ansvarlig enhet

Alle i Haugesund Kommune har ansvar for at kommunen når de målene som er vedtatt gjennom Kommunedelplan for klima og energi 2021-2030.

- KD Kommunedirektør
- DT Direktør for teknisk
- DHOS Direktør for helse, omsorg og sosiale tjenester
- DAS Direktør for administrasjon og service

Energi, bygg og anlegg

Strategi:

Haugesund kommune skal planlegge og bygge for fremtidens lavutslippssamfunn. Eksisterende bygg skal energieffektiviseres og rehabiliteres. Nye bygg skal produsere lokal energi, ha klimavennlige byggematerialer med høy resirkuleringsgrad og ha lavt klimafotavtrykk. Byens bygge- og anleggsplasser skal være utslippsfrie og ikke bidra til økt klimagassutslipp.

Delmål	Tiltak	Ansvar	Frist
Framtidige bygg og anlegg skal gradvis baseres på sirkulær tankegang, materialer med lave klimagassutslipp i verdikjeden og et generelt lavt ressurs- og energifotavtrykk.	Det skal gjennomføres livssyklusberegninger (LCC) i utredning av alle offentlige byggeprosjekter.	DT	2024
	Alle kommunale prosjekter skal ha en spesifikk og tydelig miljøambisjon. Ambisjonen skal dokumenteres.	DT	2024
	Redusere energiforbruket til kommunal virksomhet med 40 prosent.	DT	2030
	Nye kommunale bygg skal bygges slik at de har 20 prosent lavere energiforbruk enn gjeldende teknisk forskrift.	DT	2030
Prioritere rehabilitering og gjenbruk av eksisterende bygningsmasse fremfor nybygg og innkjøp av nye materialer i kommunale bygg.	Kommunen skal alltid vurdere gjenbruk av eksisterende bygningsmasse før nybygg. Vurderingen skal fremgå av planprosessen.	DT	2023
	Rehabilitering med klimavennlige materialer i kommunale bygg.	DT	2023
Kommunens nybygg skal i snitt kunne produsere fornybar energi tilsvarende 70 prosent av eget forbruk. Kravet økes fra 2030 til 80 prosent av eget forbruk.	Utrede muligheten for geotermos på Flotmyr og Idrettsparken/Haraldsvang.	DT	2023
	Kommunale nybygg skal minimum opparbeides med lavenergistandard, men bør vurderes opparbeidet som passivhus eller plusshus.	DT	2024

Delmål	Tiltak	Ansvar	Frist
Utslipps- og fossilfrie bygge- og anleggsplasser.	Innføre krav til klimabudsjett i alle byggeprosjekter og anleggsprosjekter.	DT	2024
	Redusere mengden avfall fra byggeprosjekter.	DT	2025
	Øke utsorteringsgraden til minimum 80 prosent.	DT	2025
	Fase ut bruk av fossilt drivstoff i maskiner, utstyr og kjøretøy i alle kommunale bygge- og anleggsprosjekter.	DT	2030
Energieffektivisering av formålsbygg med 60 prosent i forhold til tall for 2020.	Innføre smart energistyring i alle formålsbygg.	DT	2023
	Benytte egenprodusert energi fra solceller på tak/fasade.	DT	2023
	Bedre utnyttelse og varmegjenvinning på ventilasjonsanlegg.	DT	2023
	Behovstilpasset ventilasjon.	DT	2023
	Behovsstyrt lavenergi belysning.	DT	2023
	Reduksjon av varme-/energitap fra bygningsmassen.	DT	2023
	Effektiv håndtering av energi til produksjon og oppvarming/gjenvinning av vann.	DT	2023
	Ferdigstille miljøfyrtårnsertifisering av alle kommunens enheter.	DT	2024
Vektlegge energieffektive løsninger i alle investeringer i bygg og anlegg ved å se på energibudsjett gjennom levetid/tidsperiode.	DT	2025	
Fase ut all bruk av fossil energi i bygg- og fjernvarmesektoren innen 2025.	Bygge ut klimavennlige energiløsninger i skole- og omsorgsbygg, husholdninger og næringsbygg eid av kommunen.	DT	2025
	Tilrettelegge for planlegging og utbygging av egenprodusert energi som primær energikilde i næringsbygg og privathusholdning.	DT	2025

Mobilitet

Strategi:

Haugesund kommune skal ha en betydelig reduksjon i utslipp fra transportsektoren og aktivt legge til rette for, og påvirke andre store aktører for å øke bruken av sykkel, gange og kollektiv, så vel som å benytte kommunens roller og virkemidler for å redusere utslipp fra sjøfart. Gjennom revidering av kommuneplanens arealdel skal arealer som ikke er bærekraftige tas ut av boligreserven.

Delmål	Tiltak	Ansvar	Frist
Reduksjon i personbiltrafikk. Veksten i persontrafikk i Haugesund skal tas gjennom sykkel, gange og kollektiv.	Utvide ordningen med by-elsykler med flere sykler og flere ladepunkt.	KD	2023
	Utarbeide ny parkeringsstrategi for Haugesund med mål om å redusere bilbruk i sentrum.	KD	2023
	Fjerne gateparkering eller vurdere enveiskjøring der det kan forbedre fremkommeligheten for buss og sykkel i sentrum.	KD	2023
	Anskaffe el-sykler for ansatte til bruk internt i kommunen og tilrettelegge for bruk gjennom CarAdmin.	DAS	2023
	Innføre skilting og andre tiltak for å begrense tomgangskjøring i byen.	TD	2024
	Gjennomføre informasjonskampanje for redusert kortkjøring	DT	2024
	Dobbel km-sats for sykkel sammenlignet med bil.	DAS	2025
	Innføre rutiner for å forhindre tomgangskjøring blant kommunalt ansatte.	DAS	2025
	Tilrettelegge for sykkelparkering og lademuligheter for elsykkel og elbil ved offentlige virksomheter.	KD	2025
	Øke oppslutningen om leasing av elsykler for kommunalt ansatte med 20 per år.	DAS	2030
Øke bruken av sykkel og gange med 50 prosent på reiser under en kilometer, øke med 40 prosent på reiser under tre kilometer og 25 prosent for reiser under fem kilometer.	Tilrettelegge for et attraktivt og trygt sykkelnett i hele byområdet.	DT	2030
	Tilrettelegge for et attraktivt, trygt og universelt gangveinett opp mot kollektivaksen og sentrum.	KD	2030
	Samarbeide med fylkeskommunen og Kolumbus om å få på plass attraktive og effektive kollektivløsninger.	DT	2030
	Innføre hjertesoner.	DT	2023
	Kjøpe inn el-sykler til hjemmetjenesten.	DHOS	2023
	Bestille oppdatert reisevaneundersøkelse.	DT	2023

Delmål	Tiltak	Ansvar	Frist
Redusere klimagassutslipp fra veitrafikk med 50 prosent innen 2030.	Stimulere til etablering av bilkollektiv	DT	2023
	Vurdere om kommunale kjøretøy kan leies ut til innbyggere utenfor arbeidstid	DAS	2023
	Bidra til å øke andelen ladepunkter i kommunen	KD	2025
	Legge til rette for utbygging av ladepunkter for tungtransport.	DT	2025
	Tilrettelegge for at en større andel av gods kan fraktes via sjøveien innenfor eksisterende havnestruktur.	KD	2030
Haugesund kommune skal ha fossilfrie kjøretøy og anleggsmaskiner.	Utrede muligheten for å koble kommunen på et av biogassanleggene i regionen	DT	2023
	Informasjon på kommunens elbiler som viser at kommunen tar klimaansvar.	DAS	2024
	Alle biler anskaffet gjennom en leasingavtale skal være utslippsfrie innen 2025.	DAS	2025
	Bytte alle kommunale personbiler fra fossil til el.	DAS	2027
	Alle anleggsplasser der kommunen er involvert skal være fossilfrie innen 2030.	DT	2030
Skip i havn skal fra 2030 være utslippsfrie.	Legge til rette for ellading for småbåt.	KD	2023
	Kommunen skal bruke sin rolle som Norges maritime hovedstad til å være pådriver for utslippskutt i sjøfarten gjennom rollen som eier av Karmsund havn.	KD	2023
	Sette tak for årlig antall cruiseanløp.	KD	2024
	Fremtidig bybåt skal være utslippsfri.	KD	2025
	Etablere landstrøm i havneanlegg der kommunen er eier eller deleier.	KD	2030
Haugesund skal disponere sine arealer på en slik måte at flest mulig kan nyte godt av en kortreist hverdag.	Boligreserver som ikke representerer kommunens vedtatte politikk om fortetting skal tas ut i rullering av kommuneplanens arealdel for Haugesund.	DT	2023
	Tiltak som reduserer transportbehovet skal plasseres i sentrum. Dette gjelder blant annet publikumsintensive møteplasser, kontorbygg og andre arbeidsintensive bygg.	DT	2030

Ressursbruk

Strategi:

Haugesund kommune skal bruke sine virkemidler til å etterstrebe bærekraftig forvaltning av avfall gjennom kontinuerlig jobbing mot økt gjenvinning og gjenbruk fra både husholdninger, næring og i det offentlige, og arbeide for økt kunnskap om bærekraftig forbruk hos innbyggerne.

Delmål	Tiltak	Ansvar	Frist
Redusere klima- fotavtrykket til innkjøpt mat.	Innføre fisk og plantebasert mat som standardvalg på kommunale arrangementer.	KD	2023
	Fremme bruk av klimavennlige menyer, med mat i sesong, i barnehager og omsorgsinstitusjoner.	KD	2023
	Redusere mengden kjøtt, spesielt rødt kjøtt, og øke andelen fisk og plantebaserte alternativer med 20 prosent.	KD	2025
	Redusere mengden kjøtt, spesielt rødt kjøtt, og øke andelen fisk og plantebaserte alternativer med 30 prosent.	KD	2030
Stimulerer til mer lokal matproduksjon.	Tilrettelegge for økt bruk av skolehager og byhager.	DT	2023
	Ha unntak i fremtidige innkjøpsavtaler for innkjøp av lokalprodusert mat	DAS	2023
	Tilrettelegge for og beskytte områder egnet for lokal matproduksjon.	DT	2024
Redusere matsvinn med 50 prosent innen 2030.	Informasjonskampanje for å redusere matsvinn i kommunens virksomhet.	KD	2023
	Informasjonskampanje for å redusere matsvinn blant innbyggere. I samarbeid med HIM.	KD	2023
	Etablere en prosjektgruppe som skal arbeide med matsvinn i helse- og omsorgsinstitusjoner i kommunen.	DHOS	2023
	Etablere interne rutiner for håndtering/fordeling av overskuddsmat i kommunens virksomhet.	KD	2023
60 prosent material- gjenvinning på husholdningsavfall og næringsavfall innen 2030.	Gjennomføre informasjons- og holdningskampanjer i samarbeid med HIM.	KD	2023
	Oppfordre HIM til å legge mer vekt på klima i anbuds-konkurranser.	KD	2025
	Bidra til at HIM kan etablere system der pris for renovasjonstjenester samsvarer med vekt på restavfall.	KD	2025

Delmål	Tiltak	Ansvar	Frist
Veksten i mengden avfall skal være vesentlig lavere enn den økonomiske veksten (BNP).	Holdningsskapende arbeid for avfallsreduksjon rettet mot kommunens ansatte, skoler og barnehager.	KD	2023
	Tiltak for avfallsreduksjon og sirkulærøkonomi rettet mot næringslivsaktører og andre virksomheter, eksempelvis workshops og seminarer.	KD	2023
	Arrangere reparasjonsworkshop for småelektronikk og tekstiler.	DT	2023
	Be om årlige miljø/avfallsrapporter på ulike fraksjoner fra HIM. Rapporten skal inneholde tall for både kommunen som geografisk område og for Haugesund kommune virksomhet.	KD	2023
	Ombruk og bruktkjøp skal være utgangspunktet når kommunen har behov for nye møbler.	KD	2023
	Innføre renovasjonsgebyr basert på mengde avfall som kastes.	KD	2025
Halvere antall kjøreturer for å hente avfall innen 2030.	Ha unntak i alle fremtidige innkjøpsavtaler for kjøp av brukte materialer og varer.	KD	2025
	Få på plass containere med avfallssensorer overalt der det er mulig.	DT	2023
	Etablere komprimatorer til innendørs avfallsrom og nedgravde avfallsbeholdere med komprimator i eksisterende kommunale bygg og i alle nybygg.	DT	2025
	Utrede muligheten for avfallssug i sentrum.	DT	2025
	Oppfølging fra forrige punkt: etablere avfallssug i sentrum.	DT	2030

Strategi:

Haugesund kommune skal bruke sine virkemidler til å etterstrebe bærekraftig forvaltning av avfall gjennom kontinuerlig jobbing mot økt gjenvinning og gjenbruk fra både husholdninger, næring og i det offentlige, og arbeide for økt kunnskap om bærekraftig forbruk hos innbyggerne.

Delmål	Tiltak	Ansvar	Frist
Redusere klimasporet fra innkjøp av forbruksvarer med 50 prosent innen 2030.	Utrede muligheten for å stille krav om energimerke A i alle offentlige leiekontrakter.	DAS	2023
	Kreve at leverandører dokumenterer klimafotavtrykket til deres produkter og hva som gjøres for å redusere det.	DAS	2023
	Bruke offentlige innkjøp strategisk i anbud og regelverk som et virkemiddel for å utvikle miljøteknologi og miljøvennlige løsninger.	DAS	2023
	Haugesund kommune skal ha opprinnelsesgaranti for strøm.	DAS	2025
Redusere klimasporet fra innkjøp av materiell med 40 prosent innen 2030.	Være pådriver for å innføre momsfristak på småreparasjoner.	KD	2023
	Vekte klimafotavtrykk tungt ved valg av leverandør og produkt.	KD	2023
	Samarbeide med fylkeskommunen for å styrke fagutdanningen innen reparasjoner, rehabilitering og gjenbruk innen alle yrkesfag.	KD	2023
Sette klimakrav i alle innkjøp og anbud.	Tilby kurs og veiledning i klimavennlige tjenestekjøp for alle innkjøpsansvarlige i kommunen.	KD	2023
	Stille krav til fornybare energiløsninger i alle nye leieavtaler kommunen inngår.	KD	2023
	Utarbeide strategi for klimakrav i vare- og tjenestekjøp	DAS	2023
Sette klimakrav som aktiv eier i selskaper.	Bidra til å innføre klimabudsjett og regnskap i alle selskaper kommunen eier eller er deleier i.	KD	2030

Strategi:

Haugesund kommune skal gjøre en ekstraordinær innsats for klima, miljø og naturmangfoldet, og forberede og tilpasse kommunen på klimaendringene.

Delmål	Tiltak	Ansvar	Frist
Forberede og tilpasse kommunen på klimaendringene.	Prioritere naturbaserte løsninger i byutviklingen.	DT	2023
	Stille krav til klimatilpasninger i nye reguleringsplaner.	DT	2023
	Utarbeide brannkart for kommunen.	DT	2023
	Utarbeide plan for klimatilpasning.	DT	2025
	15 prosent av innkjøpte matvarer til kommunens barnehager og omsorgsinstitusjoner skal være økologiske.	KD	2027
Ivareta karbon- og artsrike arealer på land og i sjø.	Være en arealnøytral kommune utenfor dagens bebygde områder.	DT	2023
	Forby drenering og annen ødeleggelse av myrområder, våtmark, beitemark, lynghei og skog gjennom vedtak i kommuneplanen	KD	2023
	Utarbeide treplantingsstrategi for kommunale og offentlige eiendommer. Krav om planting av nye trær ved felling.	DT	2023
	Legge til rette for sterkere vern av stortareforekomster og ålegrasenger i kommunale farvann gjennom KPA.	DT	2023
	Etablere markagrense.	DT	2023
	Utarbeide grøntstrukturplan.	DT	2024
	Restaurere myr i nedbørsfelt til drikkevannskilde.	DT	2025
Ivareta dyrka mark.	Få på plass bestemmelser som hindrer nedbygging av matjord.	DT	2023
	Bedre drenering av dyrka mark.	DT	2023
	Utarbeide jordvernstrategi. Prioriteres sammen med grøntstruktur (Vurderes i neste planstrategi).	DT	2024
Skogforvaltning i Haugesund skal være bærekraftig og bidra til økt karbonopptak.	Revidere skogbruksplan med fokus på naturmangfold, klimatilpasning og kulturlandskap	DT	2023
	All hogst i kommunale skoger som ikke består av fremmede treslag skal skje gjennom lukket hogst.	DT	2023

Handlingsdel

Vedlegg til kommunedelplan for klima og energi 2021-2030

Vedtatt første gang i Bystyret 01.12.2021

(Sist revidert 09.11.2022)

